

Streszczenie

Religijność staje się dla wielu osób źródłem osobistego dobrostanu, czynnikiem wzmacniającym zasoby czy motywatorem dokonywanych zmian życiowych oraz działań osobistych i społecznych. Staje się ona także sposobem radzenia sobie z różnymi trudnościami życia codziennego czy nagłymi sytuacjami granicznymi. Takie przeżywanie własnej religijności pretenduje do mówienia o jej psychospołecznych uwarunkowaniach, które odgrywają rolę w funkcjonowaniu osobistym i społecznym człowieka religijnego. Uwarunkowania psychospołeczne religijności pozwalają w szerszy sposób spojrzeć na przeżywaną religijność. Religijność także staje się kontekstem przeżywanych napięć, trudności i zmagają jakich doświadcza osoba religijna. Zrozumienie takiego aspektu religijności poszerza spektrum patrzenia na zjawisko. Prekursorem takiej koncepcji religijności stała się J. J. Exline, która przedstawiła religijność jako obszar doświadczanych zmagają i komfortu religijnego możliwego do przeżywania przez osoby religijne. Zmagania i komfort religijny posiada także swoje psychospołeczne uwarunkowania.

Prezentowana praca traktuje o zmaganiach religijnych widzianych i rozumianych nie tylko z perspektywy religijnej, ale przede wszystkim warunkowanych psychospołecznymi odniesieniami. Praca przedstawia kontekst psychospołeczny uwarunkowań zmagają religijnych osób wierzących. Psychospołeczne odniesienia w przeżywaniu zmagają religijnych w sposób szczególny zostały odniesione do cech osobistych, potrzeb jakie może realizować jednostka oraz doświadczeń wychowawczych zapodmiotowanych w grupach odniesienia, rodzina i inne znaczące osoby.

W przedstawionej dysertacji ukazane zostały psychospołeczne uwarunkowania zmagają w obszarze religijności doświadczane w kontekście przynależności do grupy religijnej. Przynależność do grupy religijnej jest kontekstem mogącym modyfikować doświadczenie własnej religijności. Modyfikująca funkcja odnosi się do specyficznego i bardziej intensywnego kultu religijnego, różnej ekspresji religijnej czy znaczenia więzi grupowych. Grupami analizowanymi są Odnowa w Duchu Świętym i Droga Neokatechumenalna. Całość badanej grupy liczyła $N = 347$ osób, w podziale na grupy religijne odpowiednio, $n = 160$ i $n = 187$.

Wykorzystano następujące metody kwestionariuszowe: *Lista Przymiotnikowa (ACL)* Harrison G. Gougha, Alfred B. Heilbrun (Martowska, 2012), *Skala Pocieszenia i Napięcia religijnego (RCSS)* autorstwa J. J. Exline w adaptacji Zarzyckiej (2014), *Skala Emocji do Boga (EtG)* autorstwa S. Hubera w adaptacji B. Zarzyckiej i R. Bartczuka (2011), *Skala Atrybucji Religijnych (AtG)*.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że religijność osób należących do grup religijnych jest obszarem doświadczanych zmagają, które w różny sposób warunkowane są psychospołecznymi czynnikami. Prezentowane wyniki badań wyróżniają ważne i różnicujące czynniki, które są realizowane poprzez przeżywaną religijność. Różnicującymi czynnikami są potrzeby czy doświadczenia pochodzące z grup pierwotnych.

Niniejsza dysertacja jest eksploracyjną analizą zmagają w obszarze przeżywanej religijności w jej uwarunkowaniach psychospołecznych widzianych z perspektywy przynależności do wybranych katolickich grup religijnych.